

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, *Πολιτεία*, 519b-520a

A1.

α.

1-Λ: μήτε τούς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἰκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι

2-Σ: μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται

3-Λ: νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἔν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι

β. Μιλᾷει ο Σωκράτης, ο οποίος αναφέρεται στον ίδιο και τους συνομιλητές του στον συγκεκριμένο διάλογο, όπου επιχειρούν τη θεωρητική κατασκευή μίας ιδανικής πολιτείας. Γι' αυτό και τους θεωρεῖ ιδρυτές της (*οἰκιστῶν*).

B1. Το Αγαθό είναι το σπουδαιότερο μάθημα (*μέγιστον*), η ανώτατη βαθμίδα γνώσης που μπορεί να κατακτήσει ο άνθρωπος. Η ιδέα του Αγαθού είναι η ανώτατη στην ιεραρχία των Ιδεών. Είναι για τα αντικείμενα της γνώσης και την ίδια τη γνώση, ὅτι είναι ο ἥλιος για τα ορατά αντικείμενα και την ὄραση. Γι' αυτό μπορούν να το προσεγγίσουν και να το θεαθούν με την παιδεία μόνο οι *βέλτισται φύσεις*. Η χρήση του απαρεμφάτου *ιδεῖν* υποδηλώνει μεταφορικά τη θέαση του Αγαθού, ὄχι βέβαια με τα μάτια του σώματος, ἀλλὰ με τα μάτια της ψυχῆς· πρόκειται για το ἀποτέλεσμα μίας εσωτερικῆς διανοητικῆς διαδικασίας, ὅπως αὐτή που μας περιέγραψε ο Πλάτων με τον ὄρο «*περιαγωγή*», ὅπου η ψυχὴ του ἀνθρώπου στρέφεται ἀπὸ τον κόσμον των αισθήσεων πρὸς τον κόσμον των Ιδεών. Ουσιαστικά οι αισθητηριακές και νοητικές γνωστικές δυνατότητες του ἀνθρώπου συναιρούνται προκειμένου αὐτός να προσεγγίσει την πηγὴ της γνώσης και ὅλης της ἀλήθειας. Ἀπὸ την ἄλλη το ουσιαστικό *ἀνάβασις*, ὅπως και το ἀντίστοιχο ἀπαρέμφατο *ἀναβῆναι*, χρησιμοποιούνται συμβολικά ἀπὸ τον Πλάτωνα, για να δείξει την επίπονη πορεία του ἀνθρώπου πρὸς τη γνώση και την προσέγγιση (θέαση) του Αγαθού. Πρόκειται για μια πορεία ἀνηφορικὴ που ἀπαιτεῖ χρόνο και μόχθο. Ἀντιστοίχως μακρόχρονη και κοπιώδης περιγράφεται στην *Πολιτεία* η ἐκπαίδευση των *ἐν παιδείᾳ* πολιτῶν και μελλοντικῶν φυλάκων. Ο λόγος είναι προφανής: η πορεία ἀπὸ την ἀγνοία στη γνώση, ἀπὸ τη φαινομενικότητα και την πλάνη στην πραγματικότητα και την ἀλήθεια, ἀπὸ τα πάθη στην ἀρετὴ ἀπαιτεῖ υπέρβαση και ἀνατροπές. Η ἐξοδος ἀπὸ το Σπήλαιο της ἀπαιδευσίας πρὸς το φῶς του ἡλίου είναι ἀπαιτητικὴ· η ἀπελευθέρωση ἀπὸ τις δεσμεύσεις των αισθήσεων και των ἀνθρωπίνων παθῶν, η υπέρβαση

της αισθητής-υλικής πραγματικότητας για χάρη των Ιδεών και του Αγαθού απαιτεί πολυετή προσπάθεια μακριά από εγωισμούς και αυτάρεσκες ψευδαισθήσεις. [285 λέξεις]

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Πλάτων, Ζ' Επιστολή, 326a-b

Οι λόγοι που επιβάλλουν κατά τον Πλάτωνα την επιστροφή των φιλοσόφων στο Σπήλαιο είναι οι ακόλουθοι:

1. Μετά την πορεία προς τη γνώση και την προσέγγιση (θέαση) του Αγαθού, από τη θεωρητική ενασχόληση με σχετικώς αφηρημένα αντικείμενα, όπως τα μαθηματικά και η διαλεκτική, οι φιλόσοφοι έχουν χρέος να επιστρέψουν στην πρακτική αντιμετώπιση προβλημάτων της καθημερινής ζωής μέσα στην πόλη. Ειδικότερα, οι φύλακες, οι πεπαιδευμένοι, έχουν χρέος να επιστρέψουν στην καθημερινότητα και από ηγετική θέση να προσφέρουν στο σύνολο των πολιτών όσα έμαθαν και είδαν στην πορεία τους προς το Αγαθό. Η μη επιστροφή του φιλοσόφου στο Σπήλαιο θα ήταν αδικαιολόγητη ύστερα από την πολυετή και αυστηρή προπαιδεία οργανωμένη απ' την πόλη. Άλλωστε, σύμφωνα με το παράλληλο κείμενο «τα δεινά για το ανθρώπινο γένος δεν θα σταματήσουν, παρά μόνο όταν οι σωστοί και γνήσιοι φιλόσοφοι καταλάβουν την πολιτική εξουσία».
2. Με βάση το διδαγμένο απόσπασμα καθήκον ενός νομοθέτη είναι να εξασφαλίζει το συμφέρον ολόκληρης της πόλης, και να μην ευνοεί κάποιους, δηλαδή τους φιλοσόφους εις βάρος άλλων (ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἔν τι γένος ἔν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει). Έτσι θα εξασφαλιστεί η ενότητα στην πόλη (ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας). Άλλωστε σύμφωνα και με το παράλληλο κείμενο «χάρη στην ορθή φιλοσοφία μπορεί κανείς να αντιληφθεί τι είναι δίκαιο και στη δημόσια και στην ιδιωτική ζωή». [222 λέξεις]

B3. 1-β, 2-β, 3-α, 4-γ, 5-β

B4. προειρημένων, ἔχουσιν-μετέχειν, ἡγούμενοι, πειθοῖ, σύνδεσμον